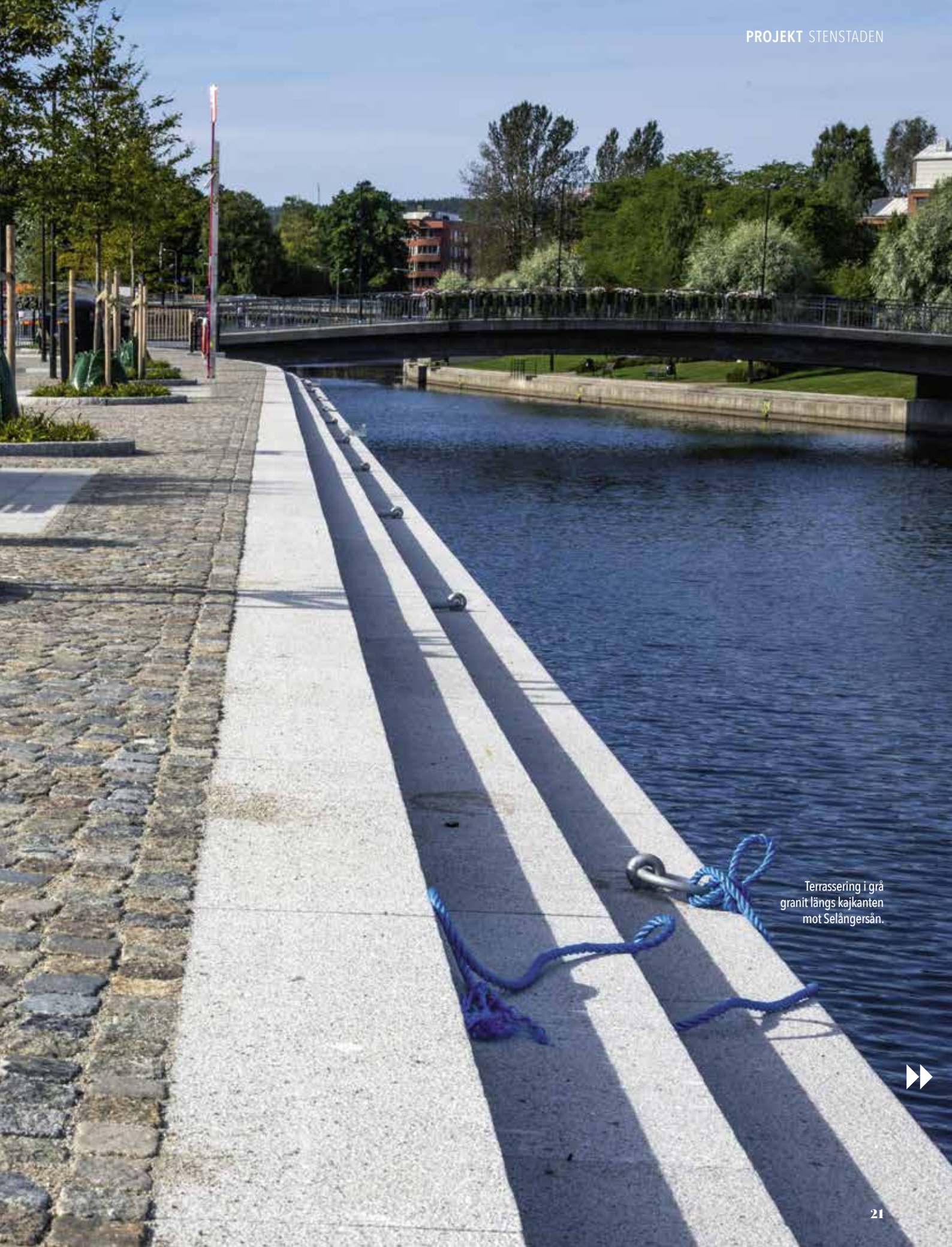

Stenstadens förnyelse

Sundsvalls stenstad är en av Sveriges bäst bevarade stadskärnor från 1890-talet, och därmed en kulturmiljö med riksintresse. Stenstaden sätter också ramarna när Sundsvalls centrum ska genomgå omfattande förändringar de närmaste åren.

TEXT **PETER WILLEBRAND**
FOTO **YLVA ÅSTRÖM, HANS ERIKSSON & ERNST HENRY**

Terrassering i grå
granit längs kajkanten
mot Selångersån.

Kommunen har i nära samarbete med Sundsvallsborna utarbetat en stadsvision för hur de centrala delarna av staden ska utvecklas. Den har resulterat i tio uppdrag som tillsammans ska skapa ett nytt "Sundsvalls vardagsrum", som är bättre anpassat för en modern besöksnäring och som bjuder in till ett stadsliv som är levande året om. Till exempel står Stora torget på tur för upprustning.

Ett av de uttalade uppdragen är att Stenstaden ska fortsätta att värnas. Målsättningen i projektet är att utformning och materialval ska ha en tydlig koppling till Stenstaden. Ett sammanhängande naturstensbelagt stråk med god vattenkontakt skapades längs södra sidan av Selångersån. Arbetet sker i flera etapper.

Stefan Näslund är projektledare på Sundsvall kommun. Han berättar att tjänstemännen bland annat har gått kurser där man fördjupat sig i innehållet i branschbibeln *Stenhandboken*, allt för att bättre kunna knyta an till historien när det kommer till stenvägen.

– Vi har både använt importerad och svensk sten, vi har till exempel kunnat återanvända mycket smågatsten som kommunen haft lagrat sedan tidigare.

När etappen avslutades i somras fick kajstråket direkt en praktisk användning i samband med det stora idrottsevenemangent SM-veckan.

– När veckan började i slutet av juni fungerade trapporna och sittblocken längs strandpromenaden som läktare vid simtävlingar och vattenpolomatcher, säger Stefan Näslund.

Vid sittplatserna är marken belagd med ljusgrå granitplattor som omges av den återanvända smågatstenen lagd i bågmönster.

Ylva Åström, landskapsarkitekt vid Sweco, har arbetat med projektet på uppdrag av kommunen.

– För att öka vattenkontakten terrasserades kajkanten med steg av granit. Trapporna av granit med krysshamrade plansteg och råkilade sättsteg mixades med sittblock av krysshamrad portugisisk granit för att skapa variation, säger hon.

Även tillgängligheten till kajen förbättrades, bland annat genom fler möjligheter att angöra med båt.

Natursten återkommer även längs kajstråkets gång- och cykelväg som är belagd med plattor på 300 x 600 millimeter av krysshamrad ljusgrå kinesisk granit med stråk av finländsk svart diabas.

Intilliggande Fisktorget har fått en öppen och plan yta. I anslutning till torgytan finns även uppställningsplatser för serveringsvagnar.

– Det ska vara lätt att använda torget och möblera för olika aktiviteter, som en "vit duk", säger Heléne Swang, planeringsarkitekt på Sundsvalls kommun.

Blockstegstrappor anlades för att utjämna nivåskillnaderna och skapa den plana torgytan.

– Torget är belagt med flammad smågatsten lagd i vågor och bågar med fiskmönster i stället för den tidigare råkilade smågatstensytan.

I utkanten av torget finns sittelement utförda av återanvända kajkrönstenar av granit med sitsar av ek.

Själva kajkrönet är lagt med granitblock på 400 x 400 millimeter med krysshamrad ovan- och framsida.

– Kajfronten är utförd med beklädnadsgranit, monterad på prefabricerade betongelement, säger Ylva Åström.

När elementen hade monterats kompletterades kajfronten med en rad stenar av beklädnadsgranit i skarven mellan modulerna.

– Stenstorlekarna varierades för att ta bort intrycket av upprepning i mönstret när elementen sammanfogats.

Vid en tidigare etapp utformades parkstråket på den norra sidan av ån med bland annat kafé och solgryta. Då användes Tossene Grå Bohus-granit.

Nästa etapp – Olof Palmes torg med terrassering ner mot Selångersån – är nästan färdigställd.

– Där har vi använt en mix av kinesisk, portugisisk och svensk granit samt finländsk diabas. ■

Kajstråket längs Selångersån.

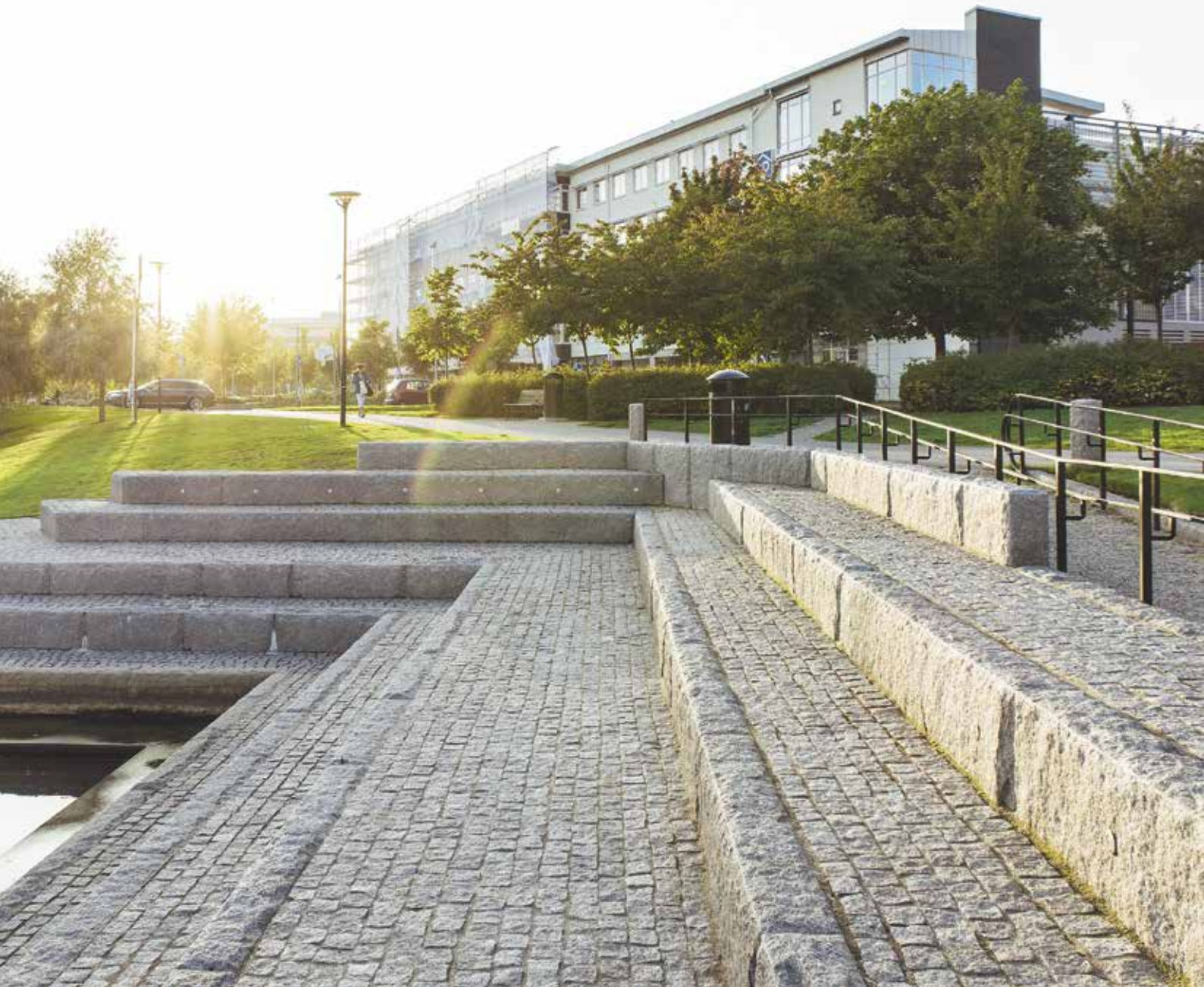

Projekt: Stenstaden, Sundsvall.

Arkitekt/landskapsarkitekt: Cecilia Andersson och Heléne Swang, Sundsvalls kommun, samt Ylva Åström, Sweco.

Byggherre: Sundsvalls kommun, projektledare Stefan Näslund.

Stenleverantör: Hallindens Granit.

Flammad smågatsten har lagts i böljande mönster på Fisktorget.

Fisktorget. Bänkarna är av återvänd kajkrönsten och ek.

